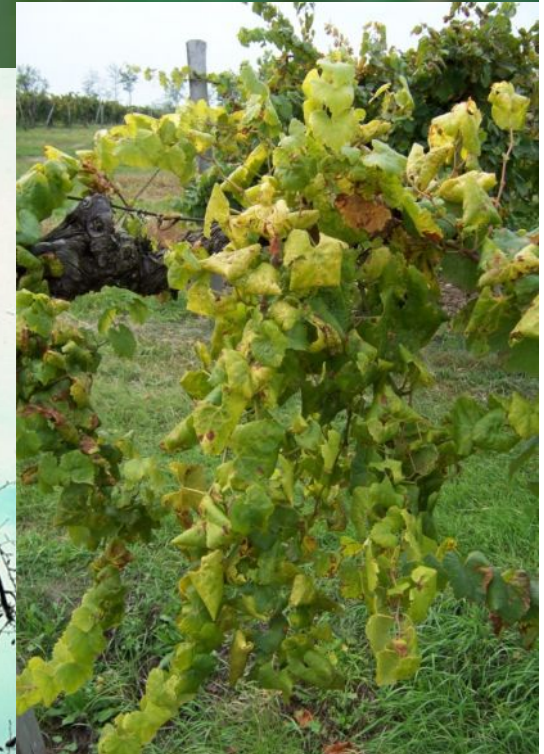
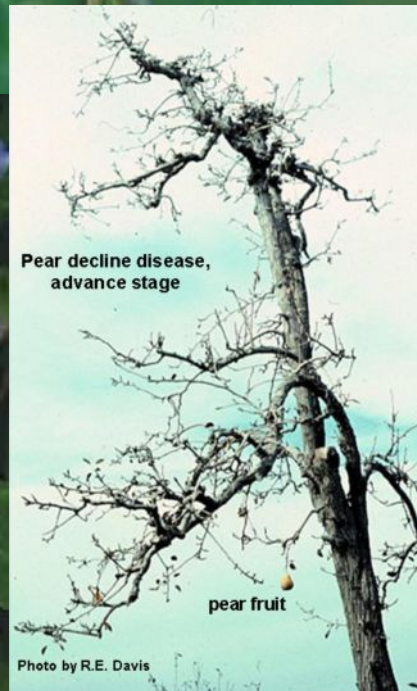

Fitoplazmák és vektorok

Zsolnai Balázs

A fitoplazmákról...

- 1603 Japán, Eperfa törpeség
- Vírus tünetek → vírusok
- 1967 MLO - mycoplasma-like organism
- 1994 IOM 10. kongresszus:

Fitoplazma

- 2004 IRPCM > ***Candidatus Phytoplasma sp.***

Rendszertan:

Birodalom: Bacteria

Törzs: Tenericutes (puha bőr)

Osztály: Mollicutes (lágy bőr)

Rend: Acholeplasmatales (koleszterin Ø)

Család: Acholeplasmataceae

Nemzetség: *Candidatus* Phytoplasma

Faj: *Candidatus* (Ca) Phytoplasma sp.

Csoportosításuk:

16S rRNS kódoló gén analízise alapján

- **Csoportok, alcsoportok**

PI: Loofah WB > 16SrVIIa csoport

- **„Fajszintű besorolás”**

(egyedi biológiai, fitopatológiai és genetikai tulajdonságok alapján *Candidatus Phytoplasma* sp. elnevezéssel.)

PI: *Candidatus (Ca) Phytoplasma luffae*

Morfológia

- **Gram pozitív**
- **1 mikrométernél kisebb**
- **Sejtfal nélküli (háromrétegű sejthártya)**
- **Pleiomorf – sokalakú**
- **Táptalajon nem tenyészthető**
- **Növénypatogén, növényi floémszövet**

Tünetek

Fillódia – ellevelesedés

Fotó: <http://en.wikipedia.org/wiki/Phyllody>

<http://myeducationofagardener.files.wordpress.com/2013/03/clover-phyllody.jpg>

Fotó: <http://en.wikipedia.org/wiki/Phyllody>

<http://hermitsholler.blogspot.hu/2013/04/phyllody-fasciation-and-proliferation.html>

<http://hermitsholler.blogspot.hu/2013/04/phyllody-fasciation-and-proliferation.html>

Phyllody, development
of leafy structures
in place of
normal of flower parts

phyllody
symptoms

Catharanthus roseus
(Madagascar periwinkle)
infected by phytoplasma strain JR1

Photo by R.E. Davis
June 2, 2007

Fotó: Jay W. Pscheidt

Virescence – virágok zöldülése

**Aster yellows
(AY)**

***Candidatus
Phytoplasma
asteris***

***Echinacea
purpurea***

Fotó: Robert. E. Davis

Fotó: Lindsey J. du Toit

Madagascar periwinkle
(*Catharanthus roseus*)
infected by
peanut witches' broom
phytoplasma

big bud
symptom

phyllody

virescent
flowers

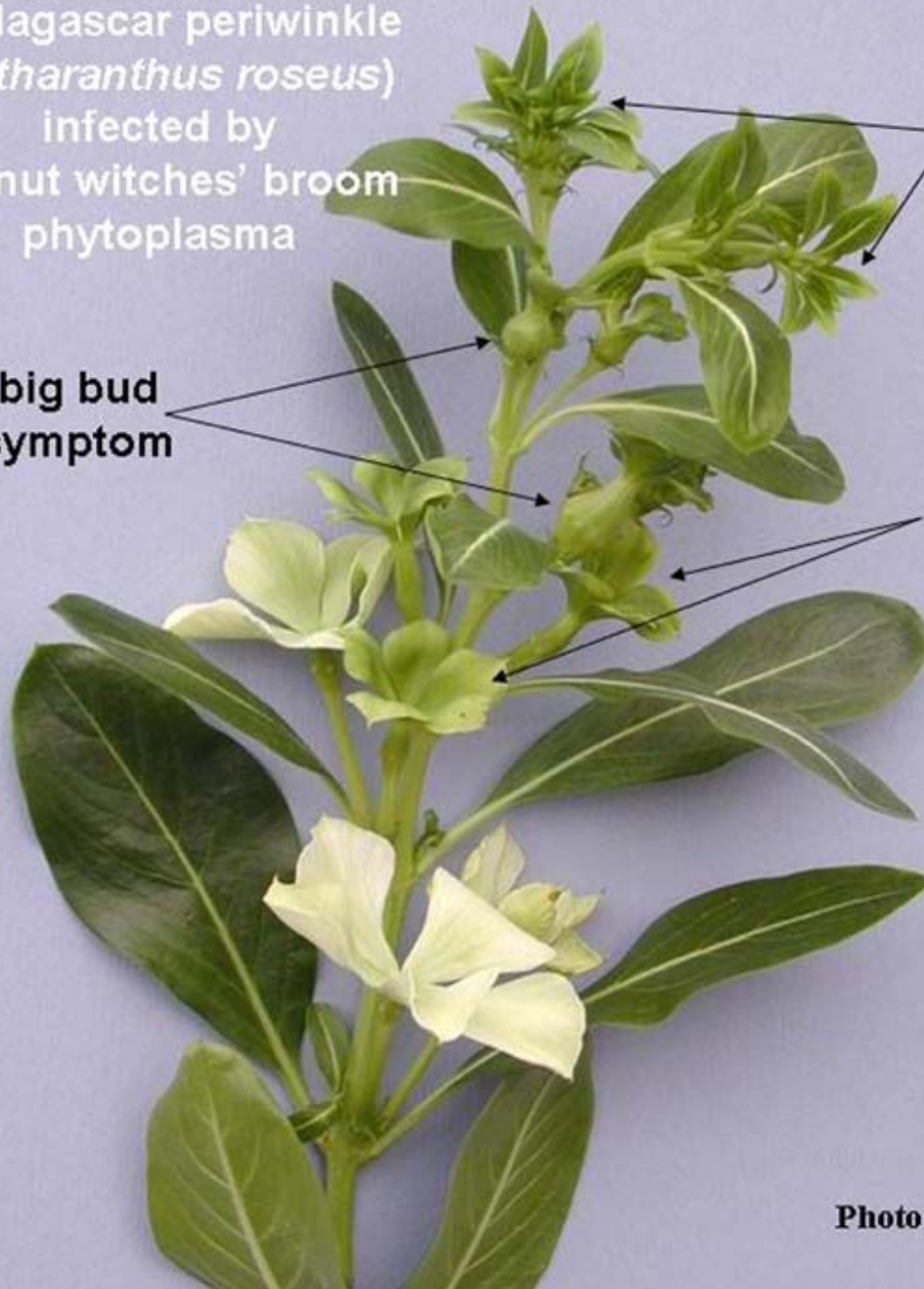

Photo by I.-M. Lee

Witches' broom - boszorkányseprűsödés

Lime witches' broom phytoplasma (Fotó: www.eppo.int)

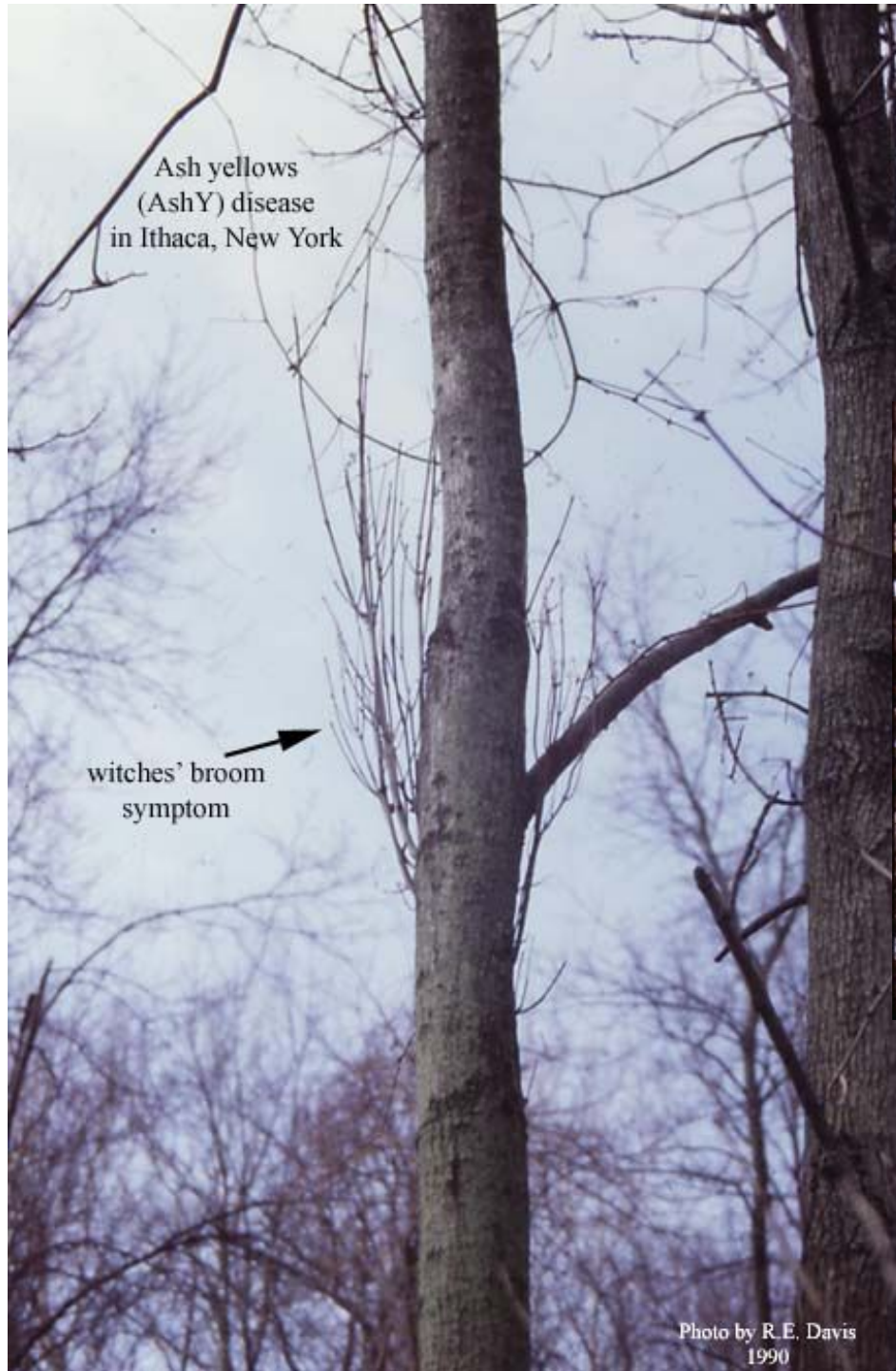
**Lime witches'
broom
phytoplasma**

Fotó: www.eppo.int

Ash yellow disease

Ca. Phtoplasma fraxini

Kőrisfa sárgulása

Fotó: http://i1.treknature.com/photos/16172/witches_broom_.jpg

witch's
broom

©2004 Gary Fewless

White Pine Witches Broom

Fotó: http://www.nativetreesociety.org/fieldtrips/new_jersey/20090123-witchesbroom/DSC00606a.JPG

Sárgulásos tünetek

**Elm phloem
necrosis**

**Ca. Phytoplasma
ulmi**

**Szilfa-
háncksnekrózis**

Fotó: <http://en.wikipedia.org/wiki/Phyllody>

Abnormálisan kis levelek

Sweet potato little leaf disease,
Taiwan

Healthy

Diseased

Photo by R.E. Davis
1985

- Proliferation – hajtások abnormális növekedése
- Necrosis- Sejt/szövet pusztulás
- Dieback – Fás növények, bokrok, fák fiatal hajtásainak, ágainak elhalása
- Stunting- Satnyulás, ízközök csökkenése
- Bunchy top – csokros, fürtös ágvégek

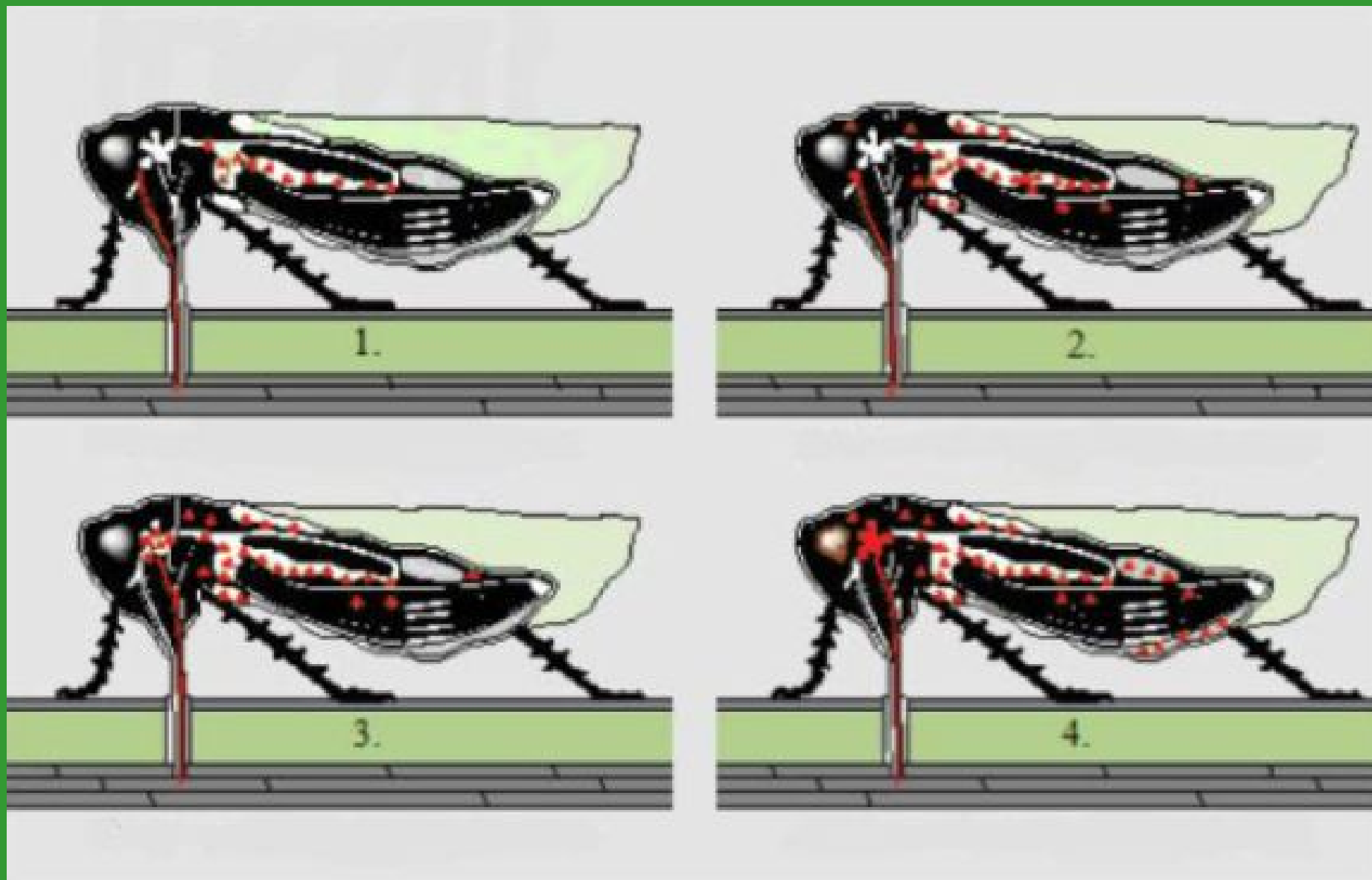
Átvitel

- **Növények között**
  - **Vegetatív szaporítással**
  - **Oltással**
  - **Szemzéssel**
  - **Cuscuta sp.-vel**
  - **Kabócékkal, levélbolhákkal**
- **Növényen belül**
  - **hánacs**

Rovarokkal történő átvitel

- Szipóka > Emésztőrendszer > Hemolimfa > Nyálmirigy > Fertőzés
- Rovar minden szerve fertőzött
- Tojásokba nem kerül bele
- Megbetegítheti, de erősítheti is
- Egy faj, több fitoplazma, több faj egy fitoplazma
- Fajspecifikus
- Inkább kötődik rovarhoz, mint növényhez
- Eredetileg rovarpatogén > növénypatogén

Lefol et al., 1994

Hazai fitoplazma kutatás

Sztołbur fitoplazma

- 1956, Szirmai János, fűszerpaprika, paradicsom, burgonya
- 1958, Petróczy, dohány
- 1967, Horváth, repce
- 1970, Kuroli, *Hyalesthes obsoletus* – Sztołbur fitoplazma
- 1990, Szendrey, szőlőültetvények felmérése > sztołbur
- 1998, Süle és mtsai., Viczián és mtsai. számos zöldség és gyom > sztołbur fitoplazma

Egyéb fitoplazmák:

- 1961, Rainiss, fehérhere virágzöldülése
- 1960, Németh, almaseprűdés (apple proliferation)
- 1979, Németh, körtepusztulás (pear decline)
- 1995, Cousin és mtsai., fehérnyár, nyárfa boszorkánysepr.
- 1999, Fodor és mtsai., 5 zöldségnövény > őszirózsa sárgulás
- 2001, Némethy és mtsai., gyom és dísznövényeken
fitoplazmafertőzés

European stone fruit yellows (ESFY)

Csonthéjasok európai sárgulása betegség

Ca. Phytoplasma prunorum

Grapevine flavescence dorée (FD)

Szőlő aranyszínű sárgaság betegség

Ca. Phytoplasma vitis

Stolbur phytoplasma

Ca. Phytoplasma solani

<u>A Betegség neve</u>	<u>A Kórokozó</u>	<u>Fitoplazma csoport</u>	<u>Vektor</u>
Szőlő aranyszínű sárgaság, Flavescence dorée, FD	Candidatus Phytoplasma vitis	Elm yellows (16SrV-C, 16SrV-D)	Scaphoideus titanus
Feketevevesszejűség, Bois noir (BN), Legno nero(LN) Vergilbungskrankheit (D)	Candidatus Phytoplasma solani	Stolbur (16SrXII- A,F,G)	Hyalesthes obsoletus
Palatinate grapevine yellows (PGY)	Candidatus Phytoplasma ulmi	Elm yellows (16SrV)	Oncopsis alni
Australian grapevine yellows (AGY)	Candidatus Phytoplasma australiense	Stolbur (16SrXII.-B)	nem ismert
Austarlian grapevine yellows (AGY)	Candidatus Phytoplasma australasiae	Peanut witch's broom (16SrII-D)	nem ismert
Buckland valley grapevine yellows (BVGY)	Candidatus Phytoplasma asteris	Aster yellows (16SRI)	nem ismert

Szőlő sárgaság tünetek (Grapevine yellows)

- Késői rügyfakadás
- Vesszők elvékonyodnak, gumiszerűek
- Fásodás elmarad > elfagyás
- Szabálytalan fürtök
- Bogyók összezsugorodnak
- Levelek háromszög alakú sodródása, sárgulás, vörösödése

Fotó: Kun Ágnes

Fotó: Kun Ágnes

Fotó: Kun Ágnes

Fotó:
www.eppo.int

Fotó: Kun Ágnes

Fotó: Molnár Szilárd

Fotó: Roleen Carstens

Fotó: Garamvölgyi Vilmos

Fotó: Molnár Szilárd

Fotó: Molnár Szilárd

Feketevevesszejűség – Boir Noir, BN

- *Candidatus Phytoplasma solani*
- **Nem karantén betegség**
- „Kisebb” gazdasági jelentőség, lassabb terjedés
- Gazdanövény: termesztett és vadon élő növények (*Convolvulus arvensis*, *Urtica dioica*, *Calystegia sepium*, *Solanum nigrum*) > fitoplazma és kabóca
- Vektor: *Hyalesthes obsoletus*, *Reptalus sp.*

- Sáringer 1961, 1989, Kuroli 1970

- Mo-n 2 nemzedék ?, külföld 1 nemzedék
- telelés L3 *Conv. arvensis* gyökerén
- Convar. > Solanaceae > Convar.
- rajzás május közepe > június közepe

- Hazai vizsgálatok

- Elekes és mtsai. 1996-1998 > kabócák
2002-2003 > kabócák
Isz: 6609 db, gysz: 23537 db, 92 faj
- Kölber és mtsai. 2003 > GY
12 megyéből 11-ben GY fertőzöttség

©Gernot Kunz

©Gernot Kunz

Szőlő aranyszínű sárgaság – Flavescence dorée, FD

- *Candidatus* Phytoplasma vitis
- **Karantén betegség** (7/2001. FVM rendelet, 2.számú melléklet A rész II.szakasz)
- **Gyors terjedés**
- Valamennyi szőlőfajta fogékony
(Chardonnay, Zweigelt, Kékfrankos, Pinot noir, Szürkebarát, C,sauvignon, C. franc, Merlot)
- Gazdanövény: *Vitis vinifera*, *Alnus glutinosa*, *Clematis vitalba*, *Ailanthus altissima*)
- Vektor: *Scaphoideus titanus*, *Euscelidius variegatus*, *Oncopsis alni*, *Orienthus ishidae*, *Dyctiophara europaea*

- A szőlő egyik legveszélyesebb kórokozója, Európa számos országában már megtelepedett.
- A betegség elleni védekezéshez jelenleg nem áll rendelkezésre megfelelő növényvédő szerves kezelés, csak az azt terjesztő vektor, az amerikai szőlőkabóca (***Scaphoideus titanus***, ST) gyérítésére.
- Ahol ez nem megoldott, a tőkék 80-100 %-a megfertőződhet a fitoplazmával, a fogékony fajták növényei néhány év leforgása alatt ki is pusztulhatnak.
- A fertőzés következtében a szőlőtőkék terméshozama 20-50%-kal csökkenhet, a beteg növények száma évente megtízszereződhet.

**Franciaország (1949) Olaszország (1973) Spanyolország (1996)
Szerbia (2002) Svájc (2004) Szlovénia (2005) Portugália (2007)
Ausztria és Horvátország (2009) Románia (2012)
Magyarország (2013)**

Scaphoideus titanus Ball, 1932

Rendszertani besorolása:

Order: Hemiptera (félfedelesszárnyúak)

Suborder: Auchenorrhyncha

Infraorder: Clypeorrhyncha

Family: Cicadellidae

Subfamily: Deltocephalinae

Jelentős kertészeti kártevő:

- Közvetlen kártétel: szívogatás
- Közvetett kártétel: fitoplazmavektor

A *Scaphoideus titanus* elterjedése

Őshazája: Észak Amerika (USA, Kanada)

Európa:

Franciaország, 1958

Olaszország, 1964

Svájc, 1968

Jugoszlávia 1983

(Szlovénia, 1983, Szerbia, 2004, Ho.2003, B-H 2007)

Spanyolország, 1997

Portugália, 1998

Ausztria 2005

Magyarország 2006

Románia 2009

Morfológiai leírása

Hím: 4,8-5,2 mm

Nőstény: 5,5-6,0 mm

Jellemzők:

- Fejtető enyhén csúcsos, háromszög alakú
- Barnás-narancsos szín
- Szárnya barnás alapszínezetű + fehéres, fekete foltok
- Szárnyerezet barna

Tojás

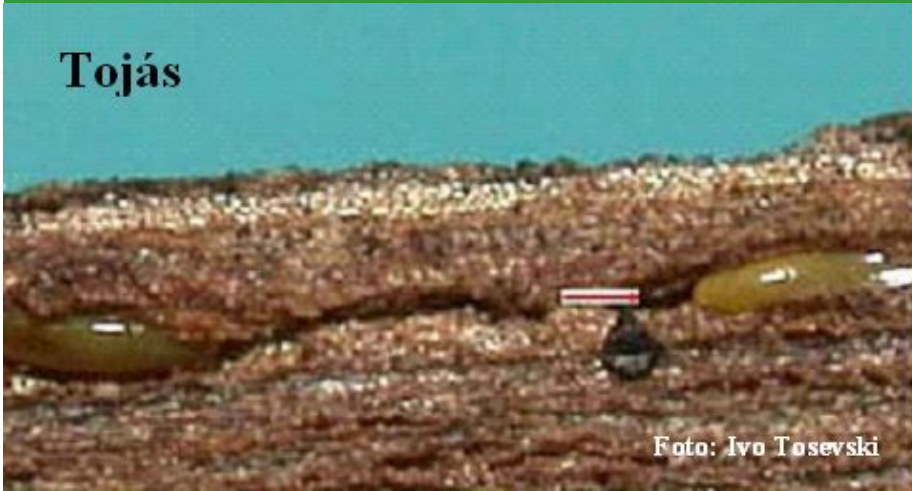

Foto: Ivo Tosevski

L1

Foto: Zsolnai B.

L2

Foto: Varga A 2010

L3

Foto: Varga A 2010

L4

Foto: Zsolnai B.

L5

Foto: Varga A 2010

Levedlett lárva bőr

Foto: Zsolnai B.

Imágó

Foto: Dér Zsófia

Imágó

Foto: Varga A 2010

Fotó: Kun Ágnes

Fotó: Kun Ágnes

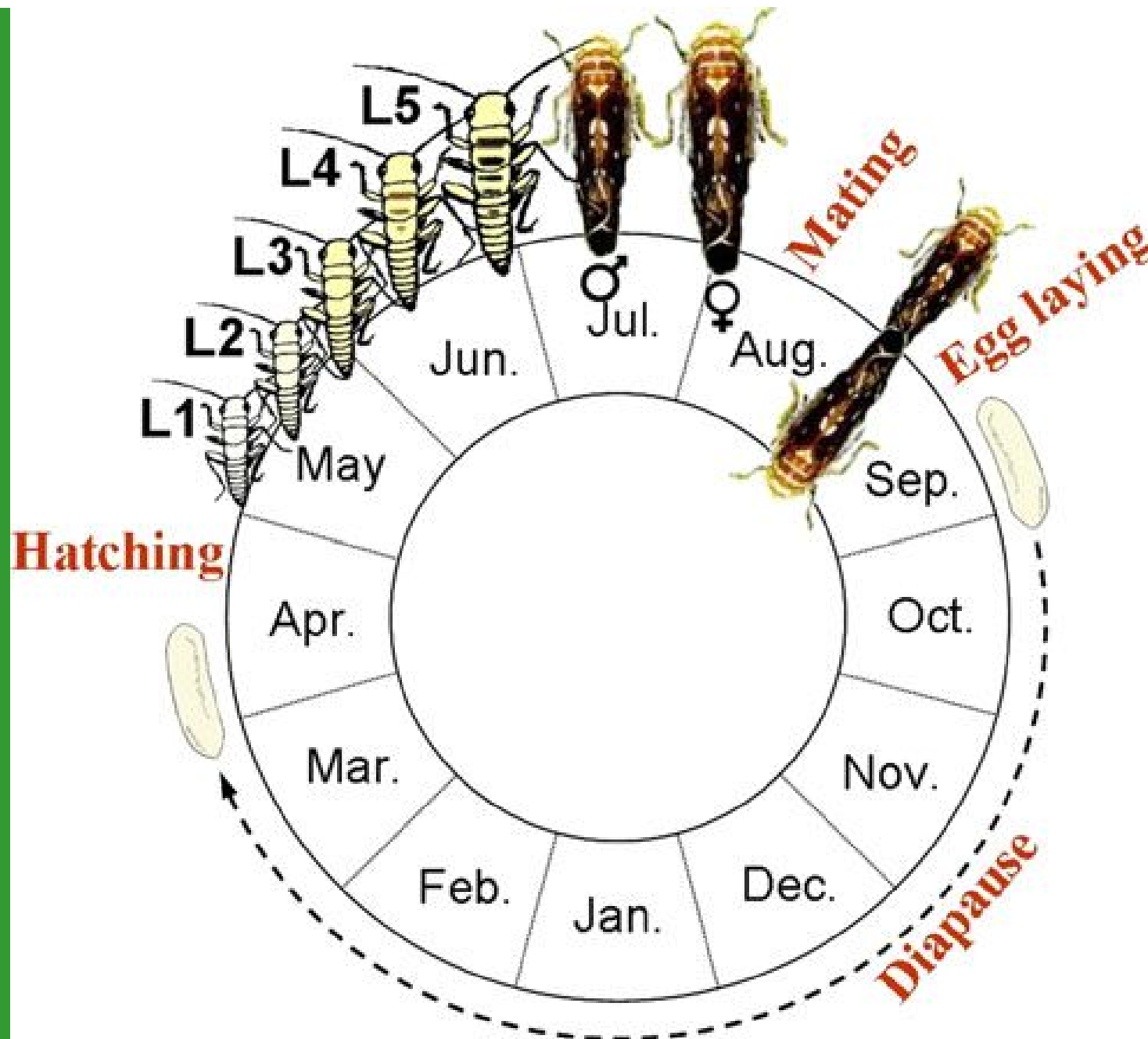

A faj életmódja, biológiája

- Egy nemzedékes faj, tojás alakban telel át a kétéves cser kérge alatt
- „Monofág faj” (Európában termesztett szőlőn)
- A lárvák kelése május közepétől július elejéig tart időjárástól függően. Az imágók július elejétől szeptember végéig repülnek, a rajzáscsúcs július végén-augusztusban várható.
- A szőlő levélfonákán a floémszövetből táplálkoznak, ezáltal a levélerek barnulnak, a levéllemezen sárgás ill. vöröses, erek által határolt szögletes foltok keletkeznek.

Scaphoideus titanus „tápnövényei”

- Amaranthus* sp.
- Daucus carota*
- Solidago* sp.
- Chenopodium* sp.
- Convolvulus* sp.
- Juniperus virginiana*
- Onoclea sensibilis*
- Vicia faba*
- Polygonum* sp.
- Crataegus* sp.
- Prunus persica*
- *Malus* sp.
- *Salix* sp.
- *Salix viminalis*
- *Ulmus americana*
- *Parthenocissus quinq.*(tojás nem)
- ***Vitis labrusca***
- ***Vitis riparia***
- ***Vitis vinifera***

Ábra: Julien Chuche

Egyéb, lehetséges FD vektorfajok

Euscelidius variegatus

Oncopsis alni

Orientus ishidae

Fotó: Dann Thombs

© carlogalliani

Dictyophara europaea

© GENIUS QUIZ

Foto Luciana Bartolini

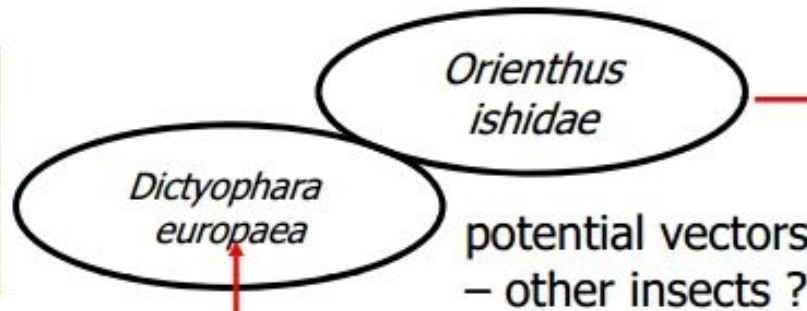

Where does FD lurk between outbreaks ?

Hypothesis on transmission mechanisms and dynamics

www.bkmakro.de

Clematis vitalba and others ?

Serves Clematis or other wild plants as its reservoir hosts ?

www.ages.at

FD-C

IOB

Vitis plants

Isolated outbreaks in South Styria

FD-C

Scaphoideus titanus

Grape vines   Grape vines   Grape vines

Epidemic outbreak in Southeast Styria

FD és potenciális vektorainak kutatása

- NÉBIH NTAI NMBL
- PE, Georgikon Kar, Kertészeti Tanszék
- MTA ATK Növényvédelmi Intézete
- NAIK SZBK
- VMKH, NTI
- ZMKH, NTI
- FMKH, NTI

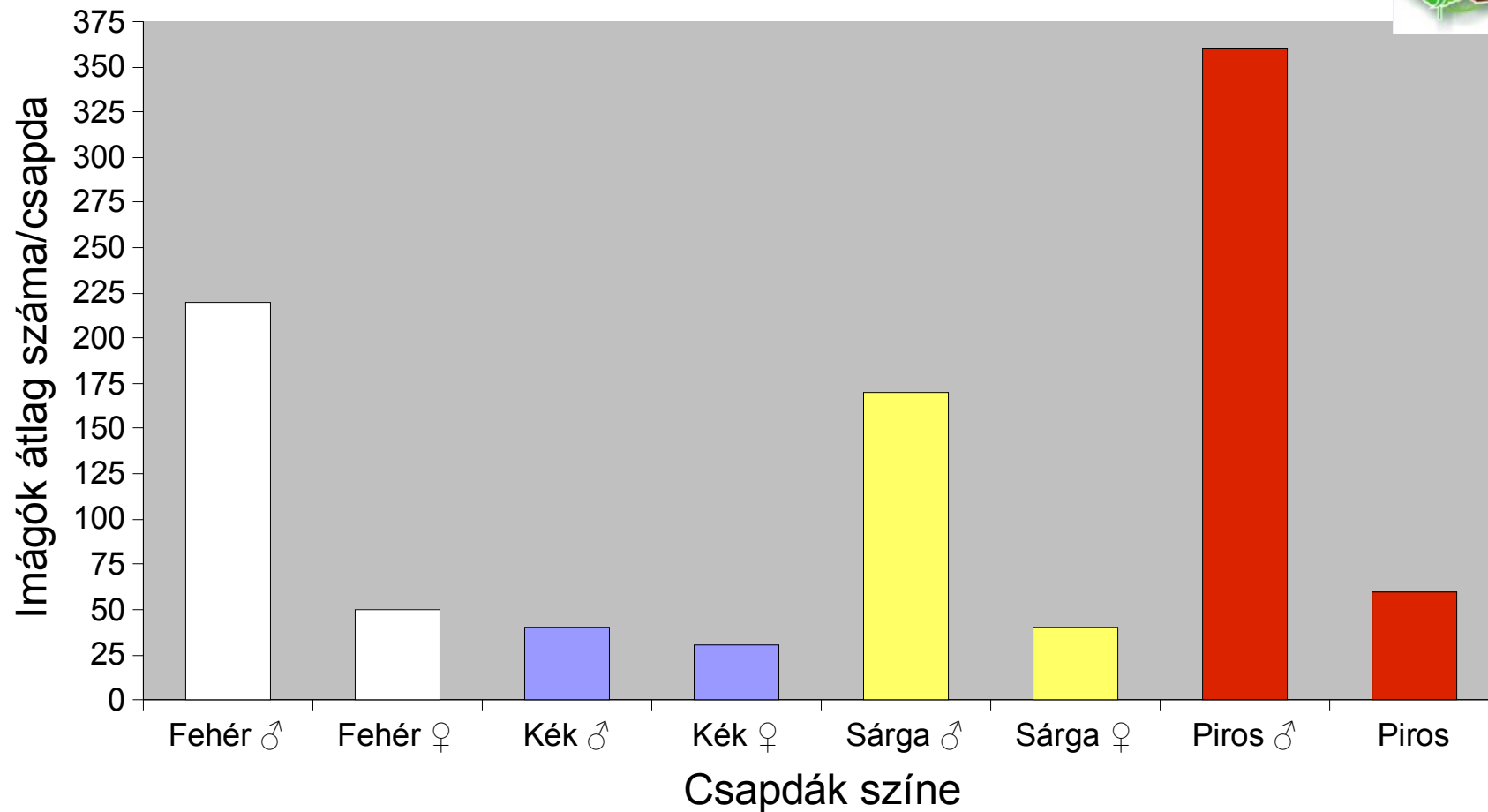
A vizsgálatok előzményei, céljai

- A szőlő fitoplazmás betegségeit és azok kabócavektorait 1993 ill. 1996 óta vizsgálja az Országos Növény- és Talajvédelmi Szolgálat (ONTSZ).
- 1998/99 olasz-magyar projekt a szőlő sztolbur fitoplazma azonosítására.
- 1993 és 2000 között hazai felmérés: a vizsgált 12 megyéből 11 megyében fitoplazma fertőzöttség.
- 2002-től a Grapevine Yellows hazai előfordulásának felmérése Magyarország valamennyi borvidékén.
- I.28/03 Magyar-Olasz kormányközi TÉT együttműködés (2004-2007) a vizsgálatok folytatására: *FD* és *S. titanus*

Federico Lessio and Alberto Alma (2004): Dispersal patterns and chromatic response of *Scaphoideus titanus* Ball (Homoptera Cicadellidae), vector of the phytoplasmas agent of grapevine flavescence doree

A vizsgálatok helye, ideje és módja

-A gyűjtések helye: 8 megye (Győr-Moson-Sopron, Vas, Zala, Somogy, Baranya, Fejér, Veszprém és Heves) üzemi, de főként magán és felhagyott szőlőültetvényei

-A gyűjtések ideje: 2006 július elejétől szeptember végéig

- A gyűjtések módja: sárga színcsapda, motoros vákuumcsapda, fűháló és szippantó

Eredmények

-A *Scaphoideus titanus* kabócafajt egy 2006. július 31-ei terepszemle során sikerült elsőként megtalálni Somogy megyében egy **Csurgó** környéki szőlőültetvényben Alberto Alma és Assunta Bertaccini kutatókkal.

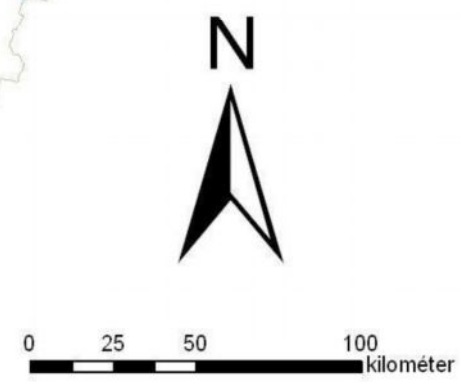
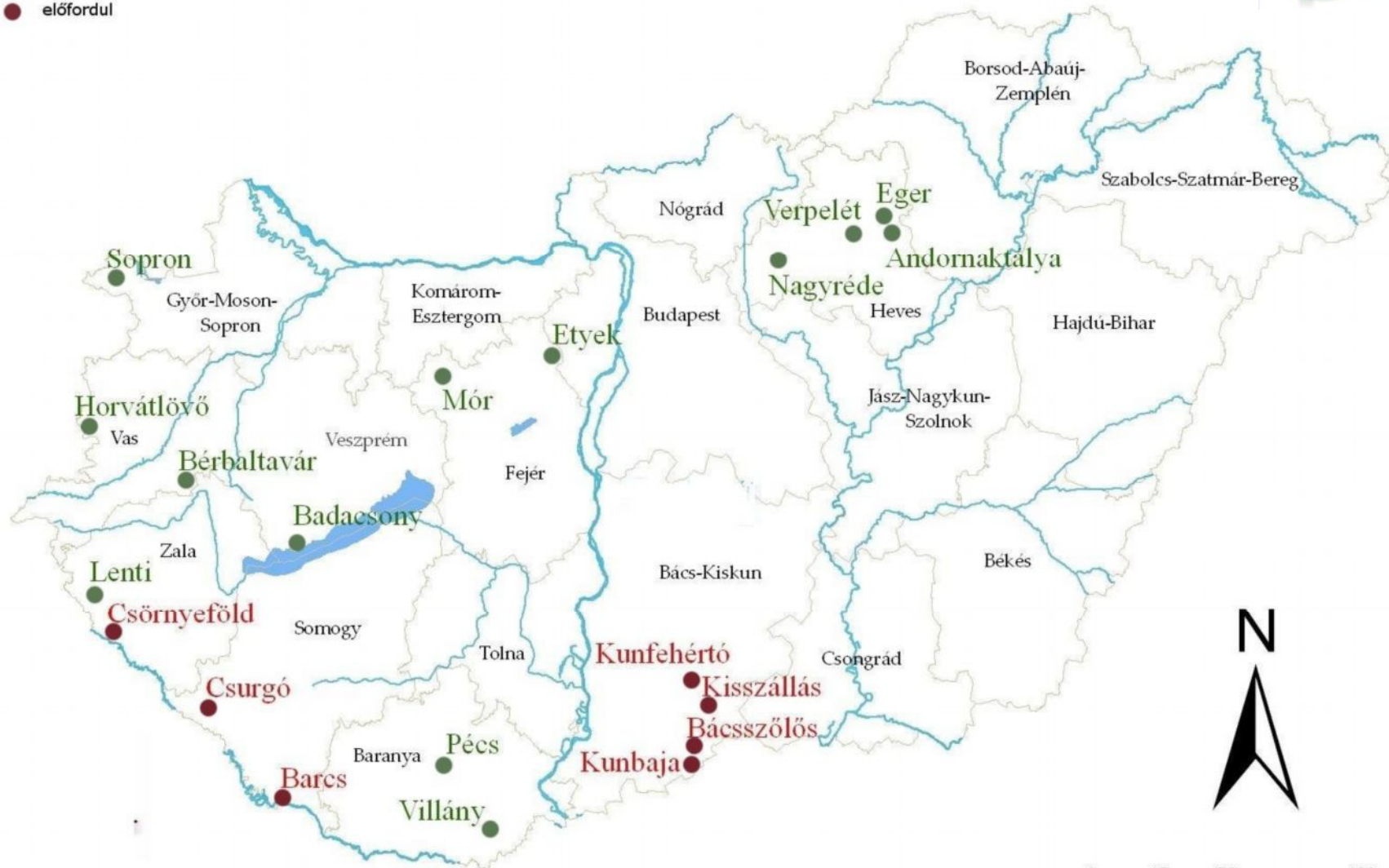
-A sárga színcsapdák feldolgozása során azonban már korábban előfordult a kabócafaj ebben az ültetvényben (2006. július 5.)

2006. július 31., Csurgó

- nem fordul elő
- előfordul

Bácsszőlős, 2006 szeptember

Fotó: Dér Zsófia
(Kunfehértó, 2006)

Kunfehértó, 2006 szeptember

- **A vizsgálatok helye, ideje, módja**

- - Velence, FMMgSZH, Növény- és Talajvédelmi Igazgatósága
- - 2008. február-november
- - Vesszők és két éves cser begyűjtése, összevágása
- - Ketrecebe helyezés, tápnövény (Chardonnay)
- - Időjárási paraméterek regisztrálása
- - Lárvák, imágók figyelése

- - Első lárvák megjelenése május utolsó hete
- (Külföldi adatok: május közepe)

- - Első imágók megjelenése július eleje
- (Külföldi adatok: július eleje-közepe)

- - Utolsó lárvák előfordulása július közepe
- (Külföldi adatok: július első dekádja)

- - Rajzáscsúcs augusztus
- (Külföldi adatok: július vége-augusztus közepe)

- - Az utolsó imágók előfordulása október vége
- (külföldi adatok: szeptember vége-október eleje)

2006: Bács-Kiskun, Somogy, Zala

2007: Baranya, Bács-Kiskun, Csongrád, Somogy, Zala

2008: Bács-Kiskun, Csongrád, Jász-Nagykun-Szolnok,
Somogy, Szabolcs-Szatmár-Bereg, Tolna

2009: Bács, BAZ, Békés, Csongrád, Heves, Pest, Somogy,
Szabolcs-Szatmár-Bereg, Tolna, Zala, Vas

2010: Bács, BAZ, Békés, Csongrád, Heves, Somogy,
Szabolcs-Szatmár-Bereg, Tolna, Zala, Vas

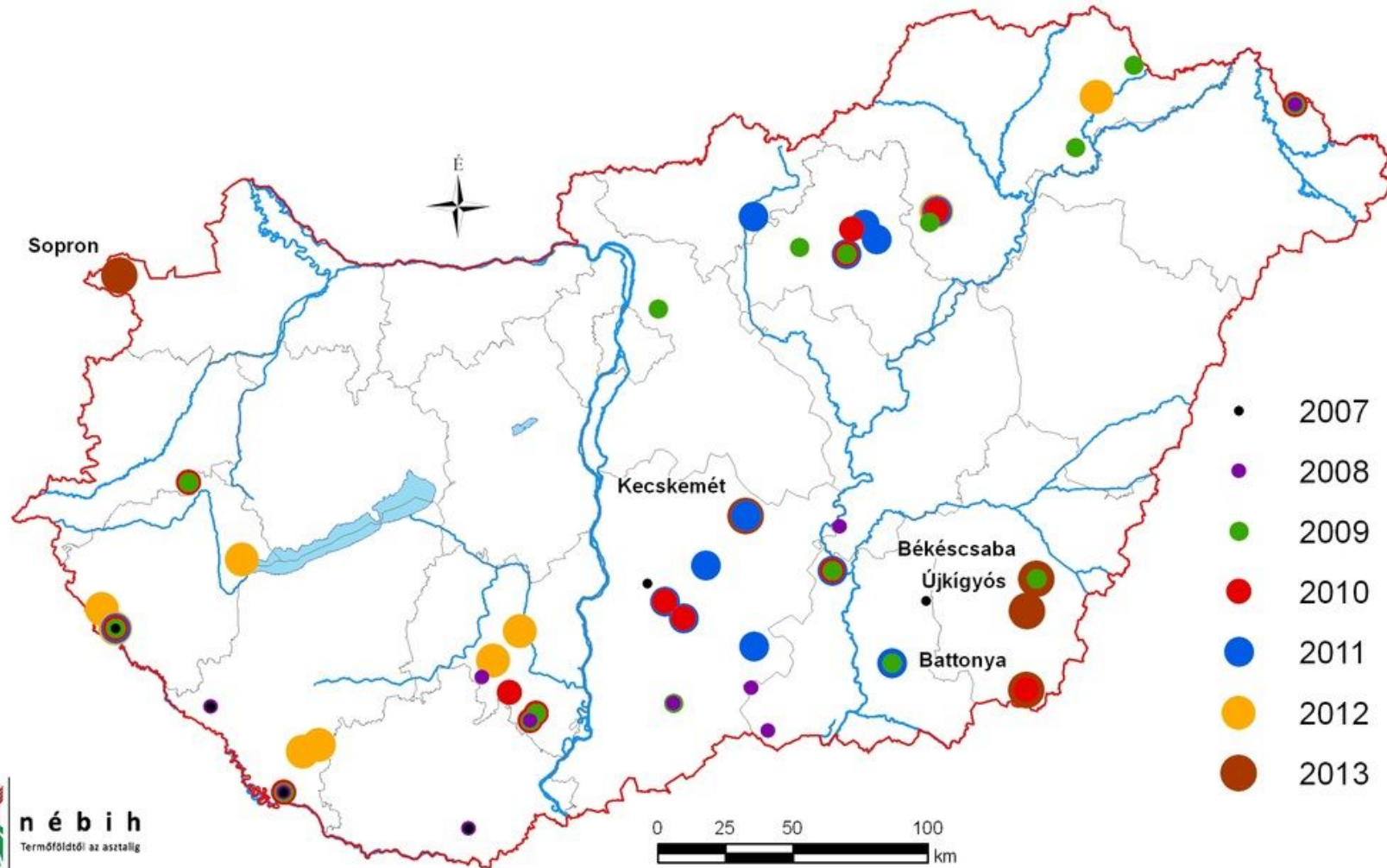
2011: Bács, BAZ, Csongrád, Heves, Nógrád, Somogy, Zala

2012: BAZ, Somogy, Tolna, Zala

2013: Csongrád, Győr-Moson-Sopron

Fejér, Hajdú-Bihar, Komárom és Veszprém nincs

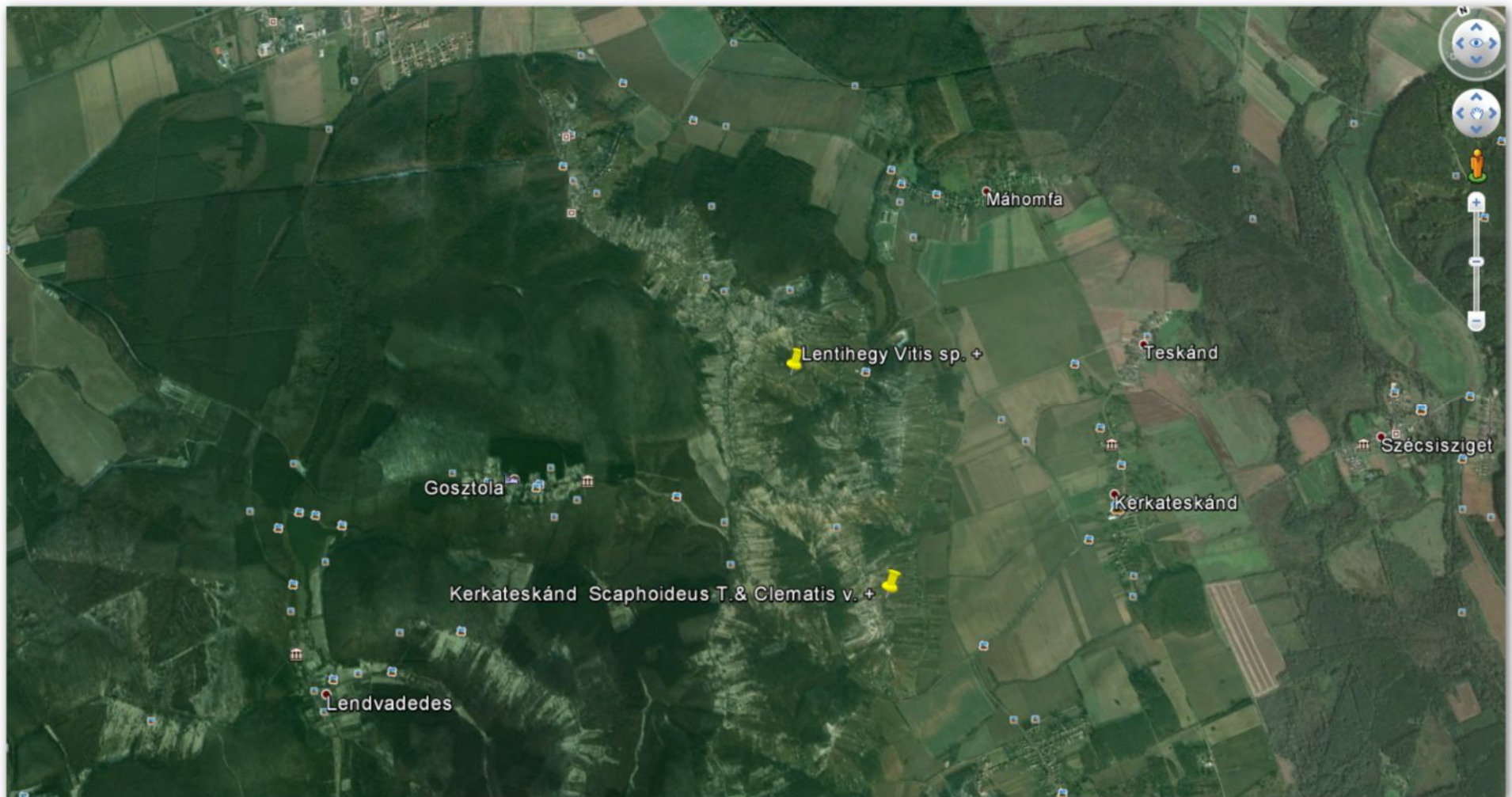
NÉBIH NTAI
2013. november 12.

Károsító neve	Vizsgálati év	Sárgalapok száma	Fertőzött sárgalapok száma	Összegyed szám
<i>S. titanus</i>	2006	-	-	33
	2007	-	-	859
	2008	616	94	343
	2009	1337	225	1255
	2010	1384	308	2521
	2011	1440	425	3467

Flavescence dorée 2013

2013, Zala megye, Lenti és Kerkateskánd
(térkép: Szabó Gábor)

Fotó: Krizbai László, 2013, Lenti

Fotó: Szabó Gábor, 2013, Lenti

Védekezési eljárások

MEGELŐZÉS !

- Szőlő szaporítóanyag előállító telepek

-Fitoplazma

-vizuális szemle (laborvizsgálat) >
fertőzött tőkék eltávolítása gyökerestül

- melegvizes kezelés (?)

- Vektor elleni védekezés

- Fűháló, vizuális vizsgálat, sárgalapos megfigyelés

- Növényvédőszeres kezelés (?)

Szőlő szaporítóanyag előállító telepeken történő védekezés problémái

- Anyatelepen filoxéra - ST nem mindig egy időben
- Nemesvessző termő ültetvényekben szőlőmolyok elleni védekezés kevés
- Oltványiskola zoocides védekezés alig/kevés
- Vitis riparia alany fogékony
- Fajhibrid alanyok lappangás
- Szőlőfajtáknál eltérő fogékonyság
- EPPO 10/18-as módszertan – HWT
  - > szőlőfajták érzékenysége különböző

Védekezési eljárások

MEGELŐZÉS !

- **Szőlő ültetvények**

- **Fitoplazma**

- vizuális szemle (laborvizsgálat) >
fertőzött tőkék eltávolítása

- **Vektor**

- Fűháló, vizuális vizsgálat, sárgalapos megfigyelés
  - Növényvédőszeres kezelés (?)

Védekezési eljárások a fitoplazma ellen

- Hőkezelés (?)
- Szőlőszaporítóanyag telepek védelme
- Ténylegesen bevizsgált, fitoplazmamentes szaporítóanyag
- Beteg, tünetes szőlők, rezervoár növények, vektorok megsemmisítése gyökerestül
- **A jó és lelkiismeretes gazda szeme !**

Védekezési eljárások a rovar ellen

- Tojások gyérítése > olajos szerek
- Metszés után vesszők elégetése, elásása
- **Szecskázás, betárcsázás nem jó, tilos!**
- Neonikotinoid, szerves foszforsav észter, piretroid (engedélyezettetés folyamatban)
- Biológiai védekezés egyelőre nincs
- Párosodást zavaró hangok használata

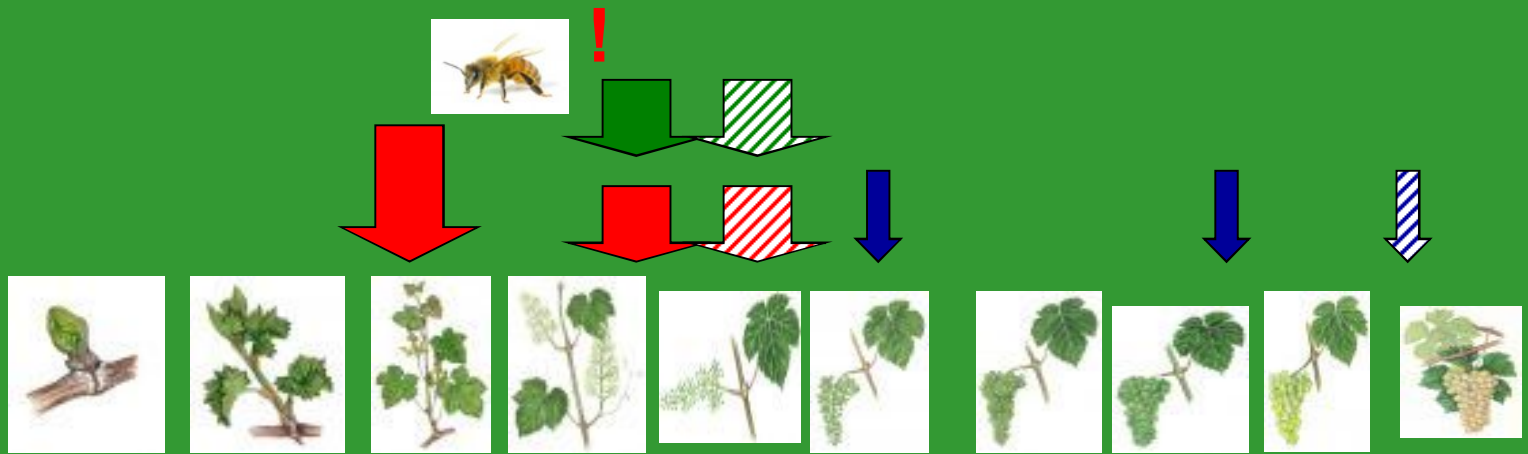
Növényvédőszeres kezelés időzítése (dr Bán Gergely vizsgálatai alapján)

- Tojások > hideg, meleg tél > kelési különbségek
- Sárgalapok kihelyezése május eleje, fűháló
- Lárvakelés általában május közepe
- L1 > L2 két hét, L3, L4, L5 hetente (elhúzódó)
- L1 > Imágó 35-50 nap (elhúzódó)
- Június vége (július második fele) **IMÁGÓ > FD**
- Imágó csúcsrajzás augusztus eleje – közepe
(Augusztus vége, szeptember)
- Védekezés kezdete: attól függ...

Március				Április				Május				Június				Július				Augusztus				Szeptember			
T	T	T	T	T	T	T	T																	T	T	T	T
								L1	L1	L2	L3	L4	L5	L	L	L1	L	L	L								
													I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I
									L1	L1	L2	L3	L4	L5	L	L	L										
															I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I
												L1	L1	L2	L3	L4	L5	L	L								
																			I	I	I	I	I	I	I	I	
								TSz	TSz					TSz	TSz					TSz	TSz						
								NSz	NSz							NSz	NSz										

Március				Április				Május				Június				Július				Augusztus				Szeptember							
T	T	T	T	T	T	T	T																					T	T	T	T
								L1	L1	L1 L2	L2 L3	L1 L2 L3 L4 L5	L1 L2 L3 L4 L5	L	L1	L	L	L													
												I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I				
								TSz	TSz					TSz	TSz					TSz	TSz										
								NSz	NSz							NSz	NSz														

 FD mentes és/vagy gyenge Scapti fertőzés
 FD-vel fertőzött és/vagy erős Scapti fertőzés

 Imágók ellen
   Extrém esetben

Miért fontosak a lárvastádiumok és azok megjelenése ?

- Bármelyik alak felveheti az FD-t
- L1-L2 rövid szűrő-szívó szájszerv rövid
- L3-L4-L5 felveheti az FD-t, terjesztés ?
- Imágó biztosan terjeszti az FD
- L3-lárvák: egyedszáma a legnagyobb
- L3 után: intenzív lárvakelés befejeződik
- 1-2 hét biztonsági idő L4-ig
- Imágók elleni védekezés szükségtelen lehet

Scaphoideus titanus elleni növényvédőszeres védekezés „specialitásai”

- Egy év, közeli ültetvények > L, I megjelenés, egyedszám eltérő
- Ültetvényen, tőken belül egyenetlen eloszlás
- L1, L2, L3 alsó leveleken csoportosan
- L4, L5, Imágó > mozgékonyabbak
- Magas lárvafertőzöttség $\neq$ magas imágó egyedszám
> berepülés
- Este hat óra után aktívak
- FŰHÁLÓ**, sárgászöld színcsapda

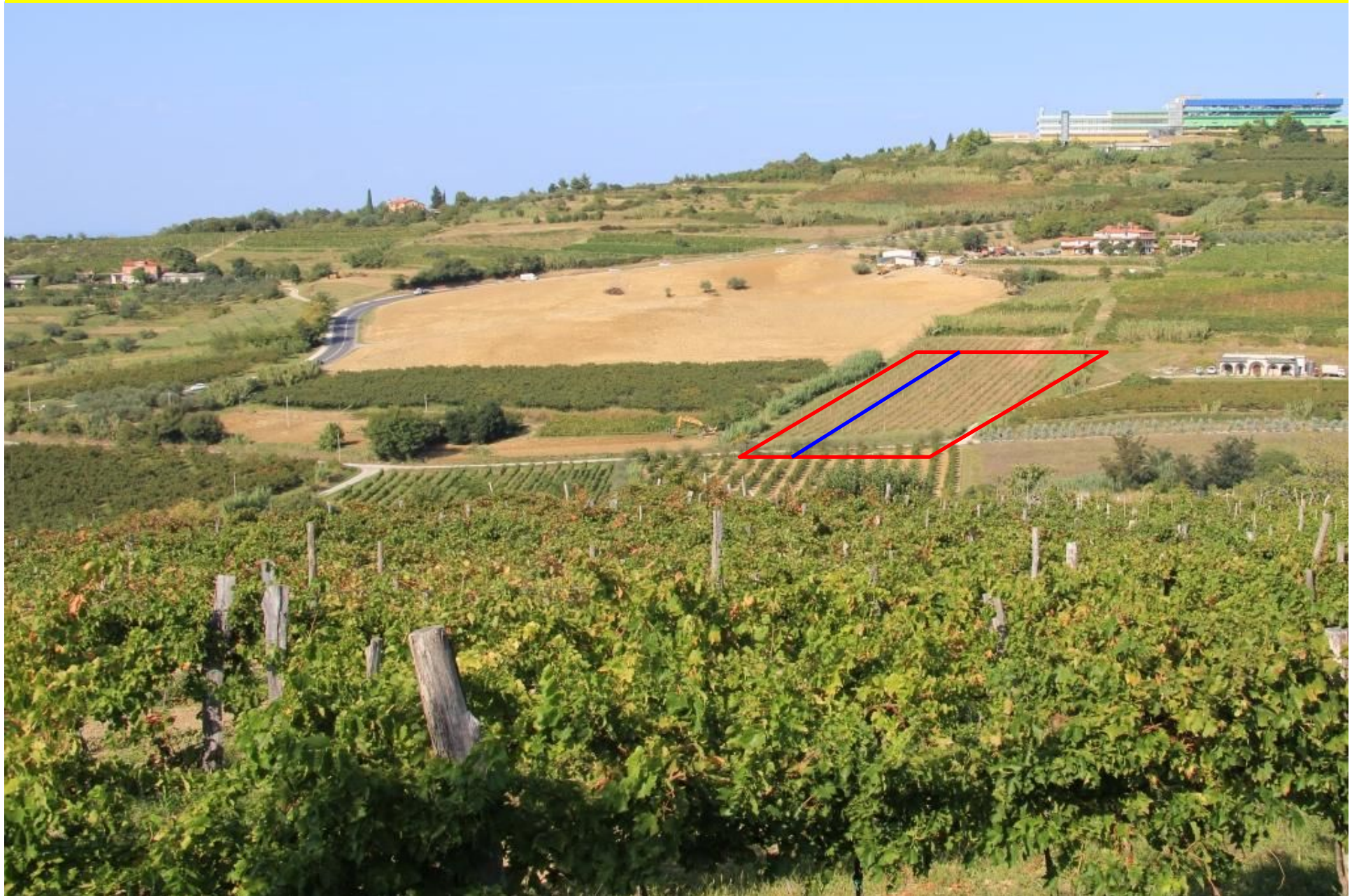

Fotó: Ivan Zezlina

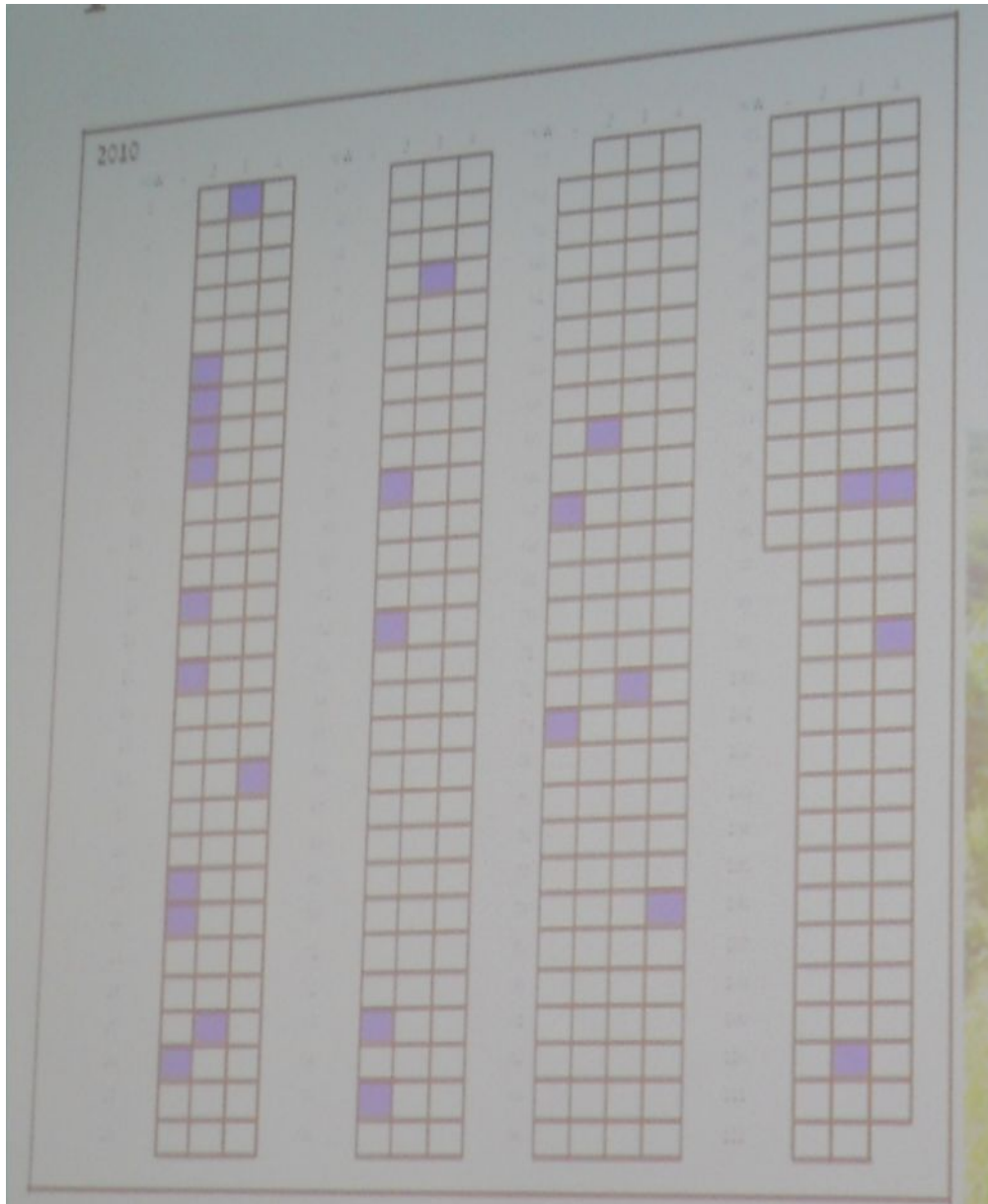

Fotó: Ivan Zezlina

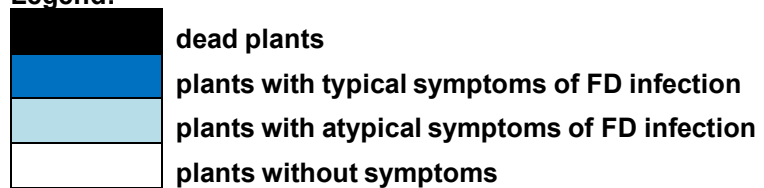
(Flavescence Dorée Fitoplazma– FD) 2011

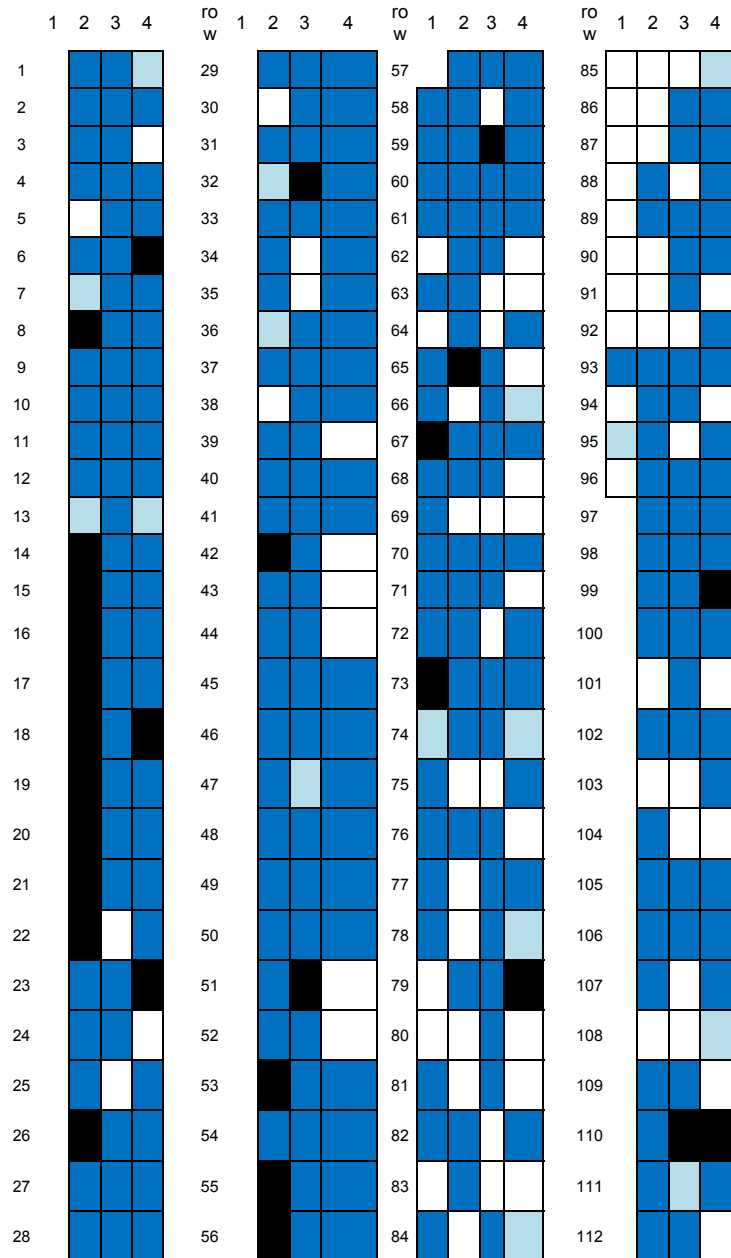

Legend:

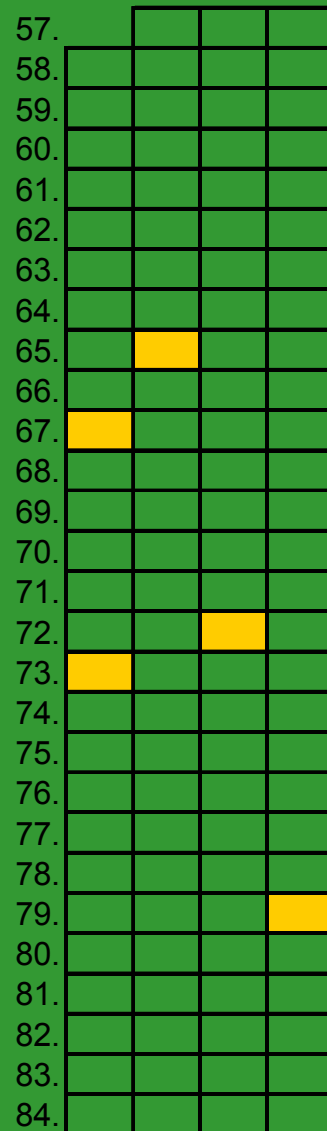

2011

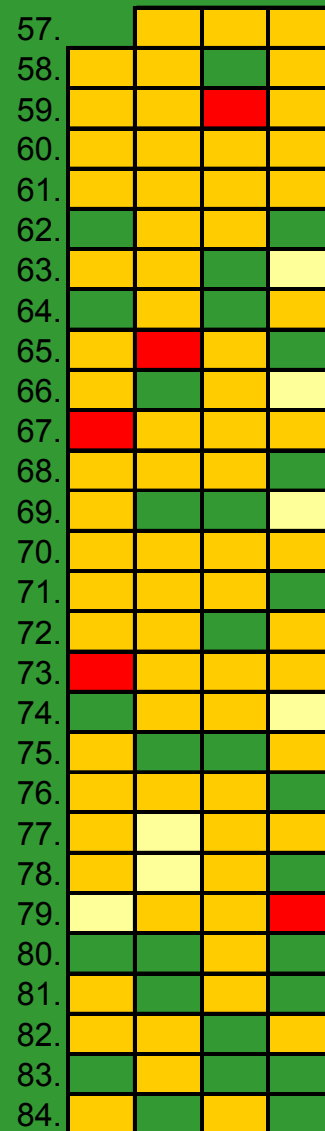

FD tünetek terjedése Izola (SL) környéki szőlőültetvényben

2010

2011

- elhalt tőke
- tipikus FD tüneteket mutató tőkék
- nem tipikus FD tüneteket mutató tőkék
- tünetmentes tőkék

www.scaphoideus.weebly.com

A szőlő fitoplazmás betegségei és kabócvektorai

Főoldal | A szőlő és a bor | Kabócvektorok | Fitoplazmák | Védekezés | Képek | Egyéb |

 Flavescence dorée	 Scaphoideus titanus	 Boir noir	 Hyalosthes obsoletus
---	--	---	--

Start | A szőlő fitoplazmás b... | Beérkezett üzenetek ... | Microsoft PowerPoint ... | HL | 10:01

www.coleoptera.hu

Harlekin Projekt

A harlekinkatica magyarországi terjedésének monitorozása

Főoldal Vajon harlekin-katicát láttam? Harlekin-történelem Miért fontos? Láttam, jelentem! Védekezés Célok, tervek, eredmények Katica-hírek Képgaléria Olvasnivaló Támogatók Bogaras Honlap

Adjon meg koordinátákat, írja be a címet, vagy húzza a jelet oda, ahol a katicát találta!

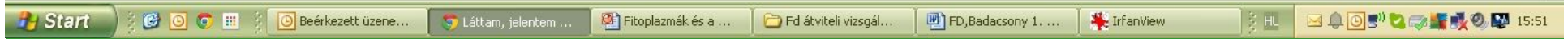
HOL? A hely minél pontosabb meghatározására, ahol megtalálták az állatot. Kérjük adják meg a település nevét, ahol találták a katicát, az utca nevét és házzszámot. Ha nem ismerik a pontos címet, akkor a település megadása is elegendő az adat felvételéhez. Településnév megadása után a térképen megjelenő piros jelet mozgatva tovább pontosíthatják a megtalálás helyét. Amennyiben nem lakott terület közelében találták a katicát, akkor a megtalálási hely pontos leírása mezőben a földrajzi névre kereshet. Ebben az esetben, kérjük, minden alkalommal ellenőrizze, hogy a térképen a piros jel arra a helyre mutat-e, amit Ön keresett. Alternatív megoldásként akár keresés nélkül is mozgathatja a jelet a megfelelő helyre. Kérjük, hogy a nagyobb pontosság érdekében ezt mindig nagy térképnagyítással tegye. Amennyiben a megfigyelés helyét koordinátákkal jelölik, akkor a település, és egyéb, a földrajzi helyre vonatkozó leírás megadása nem kötelező. A koordináták mind decimális, mind szög-perc-másodper formátumban bevihetők (csak az egyik megadása szükséges).

Település Irányítószám

Utca neve út Házzszám szám

Megtalálási hely

Ön a 73432. látogató az oldalon. Köszönjük érdeklődését!

Harlekin Projekt

A *Harlekinkatica* magyarországi terjedésének monitorozása

[Főoldal](#) [Vajon harlekinkaticát láttam?](#) [Harlekin történelem](#) [Miért fontos?](#) [Láttam, jelentem!](#) [Védekezés](#) [Célok, tervek, eredmények](#) [Katica-hírek](#) [Képgaléria](#) [Olvasnivaló](#) [Támogatók](#) [Bogaras Honlap](#)

Katica-bejelentő

Észlelési adatok I.

Észlelési adatok II.

Bejelentő adatai

Képek feltöltése

Faj:

Egyedszám:

Gyűjtési dátum:

*

Egyéb:

Kérek visszajelzést, hogy milyen fajt találtam.

MIT? Ha tudja, hogy milyen fajt látott, akkor kérjük, itt adja meg. Mind magyar, mind latin nevet választhat a megadott listából. A fajnév megadása nem kötelező. Ha nem tudja, hogy milyen fajt talált, de kíváncsi rá, akkor a feltöltőlap végén található négyzetet bepipálva kaphat erről információt.

MIKOR? A megtalálás pontos dátuma. Fontos a későbbiekben a faj éven belüli és hosszútávú aktivitásának meghatározásához. A dátumot kérjük, év (4 karakter), hónap (2 karakter), nap (2 karakter) formátumban adja meg, perjelekkel elválasztva (Pl. 2009/03/29). A dátum megadása kötelező.

MENNYIT? Kérjük, írja meg, hány példányt látott. Ha ez sok (több, mint 20), akkor elég megbecsülni a számukat.

MINDEN? egyéb járulékos információt itt adhat meg, például, hogy milyen növényen volt az állat, mit csinált, hogyan viselkedett stb.

[<< Előző oldal](#)

[Következő oldal >>](#)

Harlekín Projekt

A *Harlekin-katica* magyarországi terjedésének monitorozása

[Főoldal](#) [Vajon harlekin-katicát láttam?](#) [Harlekin-történelem](#) [Miért fontos?](#) [Láttam, jelentem!](#) [Védekezés](#) [Célok, tervek, eredmények](#) [Katica-hírek](#) [Képgaléria](#) [Olvasnivaló](#) [Támogatók](#) [Bogaras Honlap](#)

Katica-bejelentő

Észlelési adatok I.	Észlelési adatok II.	Bejelentő adatai	Képek feltöltése
Név:	<input type="text"/>		
VAGY			
Választott becenév:	<input type="text"/>	**	KI? A későbbiek során az adatok ellenőrizhetőségét növeli, ha tudjuk kitől származnak. Amennyiben nem kívánja megadni a nevét, kérjük használjon bármilyen becenevet, nicknevet, vagy e-mail címet, amely alapján később azonosítani tudjuk. Kérjük ne adjon meg olyan beceneveket, amelyeket valószínűleg többen használhatnak; használjon inkább valami bonyolultabbat helyette (Pl. Józsi - HJózsi1967). Ha a későbbiekben újra adatot szolgáltat, kérjük, ugyanezzel a névvel tegye.
Telefon:	<input type="text"/>		
E-mail:	<input type="text"/>	*	

[<< Előző oldal](#) [Következő oldal >>](#)

Harlekin Projekt

A *Harlekin* magyarországi terjedésének monitorozása

Főoldal Vajon harlekin-katicát láttam? Harlekin-történelem Miért fontos? Láttam, jelentem! Védekezés Célok, tervek, eredmények Katica-hírek Képgaléria Olvasnivaló Támogatók Bogaras Honlap

Katica-bejelentő

Észlelési adatok I.

Észlelési adatok II.

Bejelentő adatai

Képek feltöltése

1. kép: Nincs fájl kiválasztva **

2. kép: Nincs fájl kiválasztva **

3. kép: Nincs fájl kiválasztva **

4. kép: Nincs fájl kiválasztva **

Hozzájárulok, hogy a Harlekin Projekt az általam feltöltött fényképet honlapján, kiadványaiban felhasználja.

<< [Előző oldal](#)

HOGY NÉZETT KI? Kérjük, az [e-mailhez](#) csatoljon fotót, ha tud. Itt akár a legrosszabb minőségű mobiltelefonos kép is megteszi, ha eléggé éles ahhoz, hogy a foltokat ki lehessen venni a test felső oldalán. Fontos, hogy a kép a bogár hátáról készüljön, hogy látszódjon a színes pettyek elhelyezkedése és alakja.

A legegyszerűbb az állatot egy dunsztosüvegbe berakni, majd egy világos lapon elkészíteni róla a fotókat.

Kérjük, hogy a lakásokba tömegesen telelni bevonuló állatokról készítsenek "csoportképet" is. Ez segíthet meghatározni az egyes fajok illetve színváltozatok arányát a hazai populációkban.

Az adatlapon keresztül maximum négy kép tölthető fel. A képek mérete nem haladhatja meg a 3 MB-ot. Amennyiben négynél több, vagy a megengedett maximális méretnél nagyobb képet szeretne küldeni, akkor kérjük, küldje ezeket és a megfigyelési adatokat a harlekin@coleoptera.hu e-mail címre. Amennyiben hozzájárul, akkor a feltöltött fotóit a Harlekin Projekt honlapján, kiadványaiban esetleg felhasználjuk. Ilyen esetben mindent elkövetünk, hogy a fotó készítőjének a nevét jól láthatóan feltüntessük.

Fitoplazma munkacsoport létrehozása

- Hazai fitoplazma és vektor kutatók
- Konferencia napok
- Honlap
- Pályázatok
- Csatlakozni a nemzetközi IPWG-hez

Köszönöm a figyelmet !